

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14Co/248/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6710208966
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Podhorová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2013:6710208966.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v právnej veci navrhovateľov: 1/ M.. G. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. XXX/X, J. U., občan SR, 2/ A. U., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XXXX/XXX, V., občan SR, 3/ T. Y., rod. U., nar. X.X.XXXX, bytom H. XX, občianka SR, všetci zastúpení advokátkou JUDr. Annou Poničanovou, Merovská 274, Dudince proti odporcovi: X. U., nar. X.X.XXXX, bytom X. XXXX/XX, Y. Y., občan SR, zastúpený advokátkou JUDr. Ľubicou Blažejovou, Krivánska 4, Banská Bystrica, o určenie nadobudnutia vecného bremena vydržaním, na odvolanie navrhovateľa 1/ a odporcu proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 13C/94/2012-198 zo dňa 26. 01. 2012 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým rozsudkom určil, že navrhovateľovi 1/ patrí právo prechodu pešo a právo prístupu k vodovodnému výpustu cez parcelu odporcu KN-C č. XXX v časti, ktorá susedí s parcelami KN-C č. XXX, XXX a XXX. Cez uvedenú časť pozemku odporcu súd určil v prospech navrhovateľa 2/ právo prechodu a prejazdu osobnými motorovými vozidlami. V prospech navrhovateľa 1/ určil, že cez ten istý pozemok odporcu t. j. parcelu č. XXX má právo prechodu a prejazdu osobnými a nákladnými motorovými vozidlami v časti, ktorá susedí s parcelou č. KN-C XXX. V prospech navrhovateľky 3/ určil, že jej patrí právo prístupu k vodovodnému výpustu cez pozemok odporcu v časti, ktorá susedí s parcelami č. KN-C XXX, XXX a XXX. Vo všetkých prípadoch súd poukázal na vymedzenie práv prechodu a prejazdov uvedených v geometrickom pláne č. 96/09 vypracovaného dňa 22. 10. 2009 M.. Y. H., ktorý tvorí súčasť rozsudku. Súd návrh v prevyšujúcej časti zamietol. Žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku podal odvolanie navrhovateľ 1/ a odporca.

Navrhovateľ 1/ napadol ako nesprávnu časť výroku rozsudku o zamietnutí návrhu vo zvyšujúcej časti, ktorou sa domáhal ako vlastník susediaceho pozemku určenia, že nadobudol vydržaním vecné bremeno, in rem, ktorému zodpovedá okrem práva prechodu pešo aj právo prejazdu osobnými a nákladnými motorovými vozidlami cez pozemok odporcu parcelu KN-C č. XXX v časti, ktorá susedí s parcelami KN-C č. XXX, XXX a XXX vymedzenú v geometrickom pláne č. 96/19. V konaní bolo vykonané dokazovanie listinnými dôkazmi, fotografiami, svedeckými výpoveďami a miestnou ohliadkou, z ktorých vyplynulo, že mu patrí nielen právo prechodu cez uvedenú časť pozemku odporcu ale aj právo prejazdu osobnými, nákladnými motorovými vozidlami, ktorému jemu ani jeho právnym predchodcom nik nebránil. Uvedené právo nadobudol vydržaním a prejazd autami cez vymedzenú časť je pre neho nevyhnutný. V uvedenej časti navrhol rozsudok okresného súdu zmeniť tak, že jeho odvolaniu bude vyhovené a bude mu priznaná aj náhrada trov celého konania.

Odporca v odvolaní namietal nedôvodnosť práva prístupu navrhovateľov k vodovodnému výpustu nachádzajúcim sa na pozemku č. XXX mu vlastnícky patriacom lebo tento slúžil v dobe užívania

právnym predchodcom na účely zásobovania vodou okolitých domov ako aj na napájanie dobytká, ktorý v tom čase všetci bežne chovali. Vybudovaním vodovodov v domoch navrhovateľa 1/, 2/ ako aj v dome odporcu účel zásobovania domov z tohto výpustu zanikol a taktiež zanikol aj dôvod prístupu a využívania vody z výpustu pre napájanie hospodárskych zvierat, ktoré už viac ako 10 rokov nikto nevykonáva, pretože žiadne hospodárske zvieratá, ktoré by potrebovali napájanie, už nikto z nich nechová. Navrhovateľka 3/ nehnuteľnosť neobýva od roku 1957, preto si vodovod v dome ani nevybudovala. Jej syn A. Y., ktorý bol vypočutý ako svedok uviedol, že výpusť používa v súčasnosti len na to, aby si umyl ruky a nabral vodu do postrekovača, pričom do roka spotrebuje takto cca 10 vedier vody. Akýkoľvek výkon práva synom navrhovateľky 3/ nie je výkonom práva vlastníka nehnuteľností a nemôže byť považovaný za výkon práva navrhovateľky 3/, ktorá nehnuteľnosť od roku 1957 neobýva a v súčasnosti aj vzhľadom na svoj vek XX rokov ani inak neužíva. O nemožnosti využívať nehnuteľnosť pôvodne označenú ako hospodársku budovu svedčí aj výslovne schátraný stav nehnuteľnosti, ktorá z hľadiska stavebno-technického nie je bezpečná na žiadne využitie. Odporca trvá na námietke premlčania práva všetkých navrhovateľov, ktorí výpusť viac ako 10 rokov nevyužívali. S určením práva prejazdu osobnými motorovými vozidlami v prospech navrhovateľov 1/, 2/ nesúhlasil, lebo ich právni predchodcovia využívali len právo pešieho prechodu a prejazdu kónským povozom pri zbere úrody a iných poľnohospodárskych aktivitách cez parcelu č. XXX. Zo svedeckých výpovedí vyplynulo, že sa jednalo o právo prechodu vozmi niekoľkokrát do roka, keď právni predchodcovia využívali okolité pozemky na poľnohospodárske účely. V súčasnej dobe viac ako 20 rokov tieto pozemky sú v prenájme obchodnej spoločnosti. Odporca popieral, že by navrhovatelia a ich právni predchodcovia využívali prejazd motorovými vozidlami alebo traktormi, lebo ako prví vlastnili osobné motorové vozidlo jeho rodičia a dodnes nikto nevlastní traktor. Navrhovateľ 1/ nevlastní motorové vozidlo ale tak ako aj navrhovateľ 2/ používa vozidlá patriace iným osobám. Priznaním práva prejazdu osobnými a u navrhovateľa 1/ aj nákladnými motorovými vozidlami súd neprípustne rozšíril obsah práva už existujúceho vecného bremena na úkor odporcu, u ktorého ide o obmedzenie vlastníckeho práva nad primeranú mieru. Určenie a teda priznanie rozšíreného práva vecného bremena navrhovateľom nad rámec vecného bremena, na ktoré sa v konaní odvolávali, a ktoré aj podrobne popísali, preto nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a okresný súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Odporca žiadal, aby odvolací súd zmenil rozsudok okresného súdu tak, že v prospech navrhovateľov 1/, 2/ určí, že im patrí právo prechodu pešo cez parcelu č. XXX v časti susediacej s parcelami č. XXX, XXX a XXX podľa časti uvedenej v geometrickom pláne č. 96/09. V prevyšujúcej časti žiadal návrh navrhovateľov zamietnuť. Odvolanie navrhovateľa 1/ nepovažoval za dôvodné, lebo nikto z právnych predchodcov nevydržal právo prejazdu osobnými a toľž už nie nákladnými vozidlami cez parcelu č. XXX. Právo zodpovedajúce vecnému bremenu musí zodpovedať podmienkam, za ktorých vzniklo a účelu, ktorému slúžilo. V súvislosti s technickým vývojom môže byť kónský povoz nahradený dopravným prostriedkom ale takým, ktorý je rozmerovo a hmotnostne obdobný, teda prostriedkom, ktorý nebude obmedzovať vlastnícke právo odporcu ale len v rozsahu a miere akým bolo obmedzované u jeho právnych predchodcov. Pokiaľ by takýto prostriedok neexistoval, išlo by o zmenu pomerov a bol by namieste postup podľa § 151p OZ. Odporca navrhol, aby odvolací súd odvolanie navrhovateľa zamietol v celom rozsahu a to aj v časti týkajúcej sa trov konania lebo nepriznanie trov konania žiadnemu z účastníkov je v súlade so zákonom.

Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania s poukazom na ust. § 214 ods. 2 O. s. p. rozsudok okresného súdu z dôvodu uvedeného v ust. § 221 ods. 1 písm. h) O. s. p. zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Práva zodpovedajúce vecným bremenám sú právami k cudzej veci a majú slúžiť na uspokojovanie potrieb oprávneného subjektu. Obmedzujú vlastníka v jeho právach v tom zmysle, že je povinný trpieť niečo, niečoho sa zdržať resp. niečo konať resp. dať. V oblasti susedských vzťahov sú prípustné aj ústne dohody o vzájomných právach a povinnostiach viazúcich sa na osoby kontrahentov. Z takýchto dohôd musí byť jasný ich obsah a rozsah. Najmä musí byť s určitosťou vymedzené komu patria a ktorých vecí sa týka. Zriadenie takýchto práv s vymedzením rozsahu a spôsobu ich výkonu t. j. v ktorých konkrétnych miestach bude oprávnený subjekt napr. mať právo vykonávať právo prechodu. Práva zodpovedajúce vecným bremenám je možné nadobudnúť výkonom práva t. j. vydržaním. Ich vznik si v takomto prípade nevyžaduje ani dohodu, ani rozhodnutie príslušného orgánu. Vychádzajúc z ust. § 151n ods. 1 OZ práva zodpovedajúce vecným bremenám sú spojené buď s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti, alebo patria určitej osobe, teda sú viazané len na túto osobu a neprechádzajú na právnych nástupcov. Právo zodpovedajúce vecnému bremenu môže vydržaním nadobudnúť len oprávnený držiteľ tohto práva t.

j. ten, kto vykonáva právo zodpovedajúce vecnému bremenu pre seba a so zreteľom ku všetkým okolnostiam je v dobrej viere, že má k veci právo.

Predmetom daného sporu bol navrhovateľmi uplatnený nárok (na ktorom zotrval aj navrhovateľ 1/ v odvolaní), aby súd určil, že nadobudli vydržaním vecné bremeno in rem, ktorému zodpovedá právo prechodu a prejazdu cez pozemok odporcu. Ak okresný súd vo výrokoch napadnutého rozsudku určil, že navrhovateľom patrí právo prechodu pešo i prejazdom motorovými vozidlami cez pozemok odporcu, rozhodol o inom ako bolo navrhovateľmi uplatnené v žalobnom petite, ktorá vada mala za následok zrušenie prvostupňového rozsudku.

Z výpovede samotných navrhovateľov aj z prednesu ich právnej zástupkyne i svedkov na pojednávaní pred prvostupňovým súdom vyplynulo, že sa v podstate domáhajú ochrany výkonu už existujúcich práv zodpovedajúcich vecnému bremenu, ktoré práva mali vydržať. Výsledky doterajšieho dokazovania preukázali, že problémy s právom prechodu resp. aj prejazdom nastali až v roku 2009 v dôsledku konania odporcu. Vzhľadom na vyššie uvedené hmotno-právne nároky, o ktoré navrhovateľom v danom prípade nesporne ide, formulácia žalobného petitu tomu nezodpovedá. Je teda zrejme, že okresný súd si zjavne nezrejmlil predmet a dôvod podanej žaloby a potom nemohol vo veci vydať zákonu zodpovedajúce rozhodnutie.

Podľa platnej právnej úpravy zriadenie vecného bremena súdom je upravené len v prípade uvedenom v ust. § 135c ods. 3, § 142 ods. 3 a napokon i v ust. § 151o ods. 3 OZ. Inak vecné bremeno môže vzniknúť len spôsobom ustanoveným v § 151o ods. 1, 2 OZ. Vzhľadom na uvedené je preto nesporným, že petit formulovaný v podaniach navrhovateľov nezodpovedá zákonom stanoveným podmienkam. Súdu neprináleží rozsudovým výrokom rozhodovať o nadobudnutí práva zodpovedajúceho vecnému bremenu a toľž nie o určení takéhoto práva. Otázkou nadobudnutia takéhoto práva sa súd zaoberá len ako predbežnou otázkou, čo vyjadrí len v odôvodnení rozhodnutia. Oprávnenej osobe z vecného bremena prislúchajú nároky vyplývajúce z ust. § 151n ods. 1 OZ, ktorému zákonnému ustanoveniu musí zodpovedať aj formulácia žalobného petitu.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd z dôvodu uvedeného v ust. § 221 ods. 1 písm. h) O. s. p. rozsudok okresného súdu zrušil pre nesprávne právne posúdenie veci, a preto mu podľa ods. 2 citovaného zákonného ustanovenia vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Bude povinnosťou okresného súdu v ďalšom konaní viesť navrhovateľov k odstráneniu väd petitu žaloby so zameraním na jeho presnú formuláciu v súlade so zákonnými požiadavkami najmä, aby bol z neho nepochybný obsah a rozsah vecného bremena, určený spôsob výkonu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu s jednoznačným slovným vymedzením tak, aby bol určitý a zrozumiteľný. V prípade ochrany výkonu už existujúceho práva zodpovedajúceho vecnému bremenu nie je na mieste, aby súd určoval, že oprávnenému subjektu takéto právo výkonu patrí. V záujme určitosti súdneho výroku je potrebné, aby bolo vymedzené, v akom konkrétnom priestore sa má realizovať právo prechodu resp. prejazdu cez pozemok, ktorého takéto právo zaťažuje a jeho vlastníak v postavení povinného subjektu je povinný ho trpieť alebo znášať. V prípade nehnuteľností je nedeliteľnou súčasťou takéhoto rozhodnutia súdu geometrický plán, v ktorom rozsah vecného bremena musí byť polohopisne tak lokalizovaný, aby bolo nad všetky pochybnosti zjavné, v ktorých konkrétnych častiach bodovo označených sa má právo zodpovedajúce vecnému bremenu realizovať. Tejto požiadavke v súdnom spise nachádzajúci sa geometrický plán č. 96/09 vypracovaný dňa 22. 10. 2009 M.. Y. H. nezodpovedá, nemožno ho považovať za dostatočne určitý. Pri konečnom posudzovaní sa bude musieť súd vypoariadať aj s ostatnými vznesenými námietkami a na ne adekvátne reagovať (námietka zániku práva vo vzťahu k navrhovateľke 3/, prejazdu osobnými, nákladnými motorovými vozidlami, námietka nedôvodnosti prístupu k vodovodnému výpustu ...).

V novom rozhodnutí rozhodne okresný súd aj o trovách konania.

Rozhodnutie senátu krajského súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.